

ΝΟΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

15 Σεπτεμβρίου 2010

Αξιότιμοι προσκεκλημένοι,

Είναι πραγματικά μεγάλη τιμή, να παραβρίσκομαι ως ομιλητής στη σημερινή εκδήλωση.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το «Κέντρο Ερευνών Προοδευτικής Πολιτικής» και τον πρόεδρο του, Υπουργό κ. Γιάννο Παπαντωνίου για την πρόσκληση που μου απεύθυνε.

Σε συχνές συζητήσεις μου, με εκπροσώπους της αγοράς, αντιλαμβάνομαι μια εκτεταμένη ανησυχία για το μέλλον της Οικονομίας, καθώς τα έσοδα των επιχειρήσεων μειώνονται, τα έξοδα αυξάνονται και νέες επενδύσεις δεν πραγματοποιούνται. Νέες επενδύσεις που απαιτούνται για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Δυστυχώς, επιβεβαιώνεται η ανησυχία μας για βαθύτερη ύφεση, για λουκέτα και για ανεργία.

Ήταν δύσκολο να προβλεφθούν αυτά που συνέβησαν φέτος. Ναι ήταν γνωστό σε όλους, ότι η χώρα μας στερείτο δημοσιονομικής πειθαρχίας για μία 30ετία. Σαν χώρα, ξοδεύαμε περισσότερα από όσα παράγαμε.

Ναι ήταν γνωστό σε όλους, ότι το κράτος δεν λειτουργούσε αποδοτικά υπέρ των πολιτών: ξοδεύαμε πολλά-προσφέραμε λίγα. Η διαφορά χανόταν, λόγω

της υπερτροφικότητας του κράτους, λόγω αναποτελεσματικότητας και δυστυχώς και λόγω διαφθοράς.

Ναι ήταν γνωστό σε όλους, ότι η χώρα μας στερείτο ανταγωνιστικότητας, με εμφανές αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας. Παραγάγαμε ακριβά, όχι λόγω υψηλών μισθών, αλλά λόγω του πολύπλοκου και αντιπαραγωγικού ρυθμιστικού πλαισίου καθώς και των αγκυλώσεων της οικονομίας.

Όλα αυτά δεν είναι καινούργια. Αυτό όμως που άλλαξε τους τελευταίους 12 μήνες είναι η αξιοπιστία της χώρας.

Μια σειρά τραγικών χειρισμών οδήγησε μερικούς στην χώρα, να θεωρούν την προσφυγή στο μηχανισμό στήριξης, των χωρών μελών της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ως την μόνη ορθή λύση.

Ενώ η νέα κυβέρνηση ενημέρωσε τις διεθνείς αγορές για το μέγεθος των οικονομικών μας προβλημάτων, δεν παρουσιάσαμε παράλληλα ένα αξιόπιστο σχέδιο αντιμετώπισης της κρίσης. Επίσης, η νέα κυβέρνηση με πράξεις και παραλήψεις οδήγησε το έλλειμμα του 2009 στο 13.7%, αντί του 10%.

Έπρεπε η Κυβέρνηση, και οι άνθρωποι της αγοράς το λέγαμε τότε, να δείξει την απαιτούμενη αποφασιστικότητα μέσω μιας ολοκληρωμένης, συγκεκριμένης, οριστικής δέσμης μέτρων. Κίνηση αποφασιστικότητας και ευθύνης, η οποία θα επέτρεπε στις διεθνείς αγορές να υπολογίσουν άμεσα το κόστος προσαρμογής, δεν θα επέτρεπε στους κερδοσκόπους να δράσουν και θα συνέβαλλε θετικά στην ψυχολογία της αγοράς.

Όταν χαθεί η αξιοπιστία της χώρας, είναι δύσκολο να αναστραφεί το κλίμα, όπως φάνηκε και από την χθεσινή έκδοση εντόκων γραμματίων διάρκειας 26 εβδομάδων. Πληρώσαμε επιτόκιο σχεδόν δεκαπλάσιο, σε σχέση με το επιτόκιο που πληρώναμε τον Οκτώβριο του 2009, παρόλη τη σημερινή ύπαρξη του μηχανισμού στήριξης.

Σήμερα, αναμφίβολα η χώρα μας βρίσκεται σε μια κρίσιμη περίοδο καμψής, ανατροπών, διορθώσεων και προκλήσεων. Τα μεγάλα ζητήματα είναι πλέον,

από τη μια μεριά, το συσσωρευμένο δημόσιο χρέος της Ελλάδος, το οποίο αγγίζει το 125% του ΑΕΠ με εμφανή τάση περαιτέρω αύξησης. Από την άλλη είναι το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, το οποίο μειώνει την αισιοδοξία, για γρήγορη ανάκαμψη.

Απαιτούνται πλέον δραστικές λύσεις στα προβλήματα του τόπου, για την αντιμετώπιση όχι απλώς του ελλείμματος, το οποίο πρέπει να μηδενίσουμε σε τελική ανάλυση, αλλά παράλληλα της ύφεσης και του Δημοσίου χρέους.

Η Νέα Δημοκρατία τοποθετήθηκε, με αίσθημα ευθύνης, εναντίον του Μνημονίου. Αλλά δεν μείναμε στην άρνηση, όπως παραδοσιακά θα έπραττε η αντιπολίτευση. Να θυμίσω δυστυχώς την διαρκή άρνηση του σημερινού Πρωθυπουργού, να δεχθεί την ανάγκη οποιουδήποτε μέτρου, παρά την εμφανή Παγκόσμια Οικονομική Κρίση. Αξίζει να διαβάσει κανείς την περσινή ομιλία του κ. Παπανδρέου στη ΔΕΘ.

Ανησυχούμε για την εξέλιξη της Ελληνικής οικονομίας σήμερα, πιστεύουμε ότι τα μέτρα του Μνημονίου δεν θα έχουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

1^{ov}. Παίρνουμε διπλάσια μέτρα προσαρμογής από τον στόχο μείωση του ελλείμματος, μέτρα τα οποία μειώνουν τα εισοδήματα των πολιτών.

2^{ov}. Όπως προκύπτει από μελέτες του ίδιου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, το μέγεθος της δημοσιονομικής προσαρμογής που επιχειρείτε στη χώρα μας είναι πρωτόγνωρο τόσο σε ένταση όσο και έκταση.

3^{ov}. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι οι χώρες που επιχειρήσαν απότομη προσαρμογή με παρόμοιο μίγμα όπως αυτό που υιοθετούμε εμείς, είχαν απότομη ύφεση της τάξης τουλάχιστον του 7%. Σε κάποιες περιπτώσεις και πολύ μεγαλύτερη.

Σημάδια βαθιάς ύφεσης παρατηρούμε ήδη. Τα «λουκέτα» των επιχειρήσεων πολλαπλασιάζονται. Η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων αναφέρει μόνο μέχρι τον Αύγουστο του 2010, 60,000 λουκέτα και αναμένει άλλα 110,000 μέχρι το

τέλος 2011. Αποτέλεσμα 250,000 νέοι άνεργοι. Ενώ η «Πράσινη Ανάπτυξη», ένας βασικός στόχος της Κυβέρνησης, σύμφωνα με την ομιλία του Πρωθυπουργού στη φετινή ΔΕΘ θα δημιουργήσει μόνον 27,000 θέσεις μόνιμης εργασίας.

Θα ήθελα να τονίσω ότι τα έσοδα του προϋπολογισμού στο οκτάμηνο, αυξήθηκαν μόλις 3,3%, παρά τις αυξήσεις των φορολογικών συντελεστών, και έναντι ετήσιου στόχου 13.7% που εκτιμούσε το ΠΑΣΟΚ. Ουσιαστικά και αυτή η μικρή αύξηση οφείλεται στην έκτακτη εισφορά των επιχειρήσεων. Απόδειξη ότι υπάρχει θέμα με το μίγμα πολιτικής που εφαρμόζει η Κυβέρνηση.

Κοιτώντας μπροστά, το μέλλον της Ελληνικής Οικονομίας, εξαρτάτε πλέον από τις επιλογές που θα κάνουμε σήμερα. Καταθέσαμε μια πρόταση άλλου μίγματος πολιτικής, το οποίο στοχεύει στην ταυτόχρονη αντιμετώπιση ελλείμματος, χρέους και ύφεσης. Στόχος ένας ενάρετος κύκλος ανάπτυξης. Με μια πιο επιστημονική προσέγγιση, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το έλλειμμα, όταν χρησιμοποιείται για την χάραξη οικονομικής πολιτικής θα πρέπει να διαχωρίζεται σε Διαρθρωτικό δηλαδή μόνιμου χαρακτήρα & Κυκλικό το οποίο είναι αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης.

Η κυβέρνηση, αγνοεί την διάκριση αυτή, υιοθετώντας δημοσιονομικά μέτρα που στρέφονται μόνο προς την μείωση του Διαρθρωτικού ελλείμματος, παραβλέποντας το Κυκλικό και προκαλώντας έτσι μεγαλύτερη ύφεση στην Οικονομία. Τα υπάρχοντα μέτρα καλύπτουν το Διαρθρωτικό έλλειμμα ύψους 6,7% του ΑΕΠ το 2009.

Πιο συγκεκριμένα το Μνημόνιο επιδεινώνει την ύφεση με δυο τρόπους:

- 1^{ov} με την ακύρωση της λειτουργίας των αυτόματων δημοσιονομικών σταθεροποιητών
- 2^{ov} με τον επηρεασμό των προσδοκιών των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Οι Αυτόματοι Δημοσιονομικοί Σταθεροποιητές απαλύνουν τη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών, που προκαλεί η ύφεση. Το Μνημόνιο οδηγεί, σε μια δυσανάλογη δημοσιονομική

προσαρμογή καθώς εξουδετερώνει την λειτουργία αυτόματων μηχανισμών. Αντί να δούμε ένα εξ-ορθολογισμό κοινωνικών δαπανών, το Μνημόνιο προτρέπει μια οριζόντια περικοπή των συντάξεων, των επιδομάτων και άλλων κοινωνικών μεταβιβάσεων με υψηλό πολλαπλασιαστή, έχοντας ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της ύφεσης.

Όσο αφορά την επίδραση του Μνημονίου στις προσδοκίες του ιδιωτικού τομέα, θα ήθελα να σημειώσω ότι όπως υποστηρίζεται από έγκριτους οικονομολόγους, μια ήπια δημοσιονομική συστολή από μόνη της έχει αναπτυξιακή διάσταση. Αυτό συμβαίνει μέσω του λεγόμενου «crowding in» δηλαδή της πτώσης των επιτοκίων και της διαμόρφωσης θετικών προσδοκιών για τον ιδιωτικό τομέα. (π.χ. Σουηδία, Βέλγιο).

Η λογική αυτή φοβάμαι ότι δεν θα λειτουργήσει στην Ελλάδα, λόγω της βίαιης δημοσιονομικής προσαρμογής καθώς συμβάλει στην περαιτέρω μείωση της καταναλωτικής και επενδυτικής δαπάνης.

Για να αντιμετωπιστεί το κυκλικό έλλειμμα, χρειάζονται δράσεις. Εμείς προτείνουμε συγκεκριμένα βραχυπρόθεσμα αντισταθμιστικά μέτρα ύψους 7,2% του ΑΕΠ, μηδενικού ή ελαχίστου δημοσιονομικού κόστους, με στόχο τη συγκράτηση της ύφεσης και την ανάκαμψη της Οικονομίας, έτσι ώστε να αντισταθμίζεται το υφεσιακό αποτέλεσμα της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Προτείνουμε συνοδευτικά αντισταθμιστικά και επικουρικά μέτρα, ανάταξης της Οικονομίας, για να ενισχύσουμε τα αρχικά και να εξασφαλίσουμε τη βραχυπρόθεσμη ανάκαμψη. Τέλος, απαιτούνται αναπτυξιακά μέτρα, που απελευθερώνουν τη δυναμική της ανάπτυξης, ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και βελτιώνουν το οικονομικό κλίμα.

Για την καταπολέμηση του Χρέους, προτάξαμε την αξιοποίηση της ανενεργής ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Το χρέος είναι σημαντικότερο πρόβλημα από το έλλειμμα σε τελική ανάλυση.

Είδαμε ότι η αύξηση των φορολογικών συντελεστών δεν λύνει τα προβλήματα. Κύρια προτεραιότητα πρέπει να είναι η Ανάπτυξη της Οικονομίας, η οποία θα οδηγήσει στην αύξηση της απασχόλησης και του ΑΕΠ.

Είχα πει σε παλαιότερες ομιλίες ότι τα κύρια προβλήματα της χώρα είναι μικρο-οικονομικά και όχι μάκρο-οικονομικά. Για να επιτευχθεί ανάπτυξη απαιτούνται τομές στην ανταγωνιστικότητα, στο ρυθμιστικό καθεστώς καθώς και στην λειτουργία του κρατικού μηχανισμού.

Η αναδιοργάνωση του Κράτους είναι πλέον θεμελιώδης ανάγκη της χώρας και απαίτηση της κοινωνίας. Το Κράτος μεγάλωσε χωρίς σχεδιασμό. Τώρα πρέπει να επανασχεδιασθεί από μηδενική βάση, επιτρέποντας προϋπολογισμό μηδενικής βάσης. Ο οποίος προϋπολογισμός θα καλύπτει την κύριες ανάγκες της κοινωνίας και θα στηρίζεται στην οικονομική ικανότητα της κοινωνίας να τον υποστηρίξει.

Επίσης η προστασία της κοινωνίας αποτελεί πρωταρχική ευθύνη του πολιτικού κόσμου. Οι δυνατότητες του κράτους είναι βέβαια πλέον περιορισμένες. Όμως πρέπει να δεχθούμε ότι οι οριζόντιες περικοπές που επέλεξε η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ – αντί στοχευόμενων βαθύτερων περικοπών – δημιούργησε κοινωνικές αδικίες οι οποίες πρέπει να αναστραφούν. Κύριο παράδειγμα οι περικοπές των χαμηλοσυνταξιούχων.

Τέλος η ανάπτυξη της οικονομίας αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια στόχο της χώρας, χωρίς όμως τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Έμφαση πρέπει επιτέλους να δοθεί στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, τις οποίες η χώρα μας, ποτέ δεν καλωσόρισε. Αντίθετα, έχουμε δαιμονοποιήσει την επιχειρηματικότητα και το κέρδος.

Μεγάλο τροχοπέδη αποτελεί το φορολογικό καθεστώς, το οποίο είναι δαιδαλώδες, αντιαναπτυξιακό και μη ανταγωνιστικό. Το φορολογικό καθεστώς αλλάζει διαρκώς, είναι πολύπλοκο και είναι ανοικτό σε πολλές ερμηνείες, γεγονός που στηλιτεύει η επιχειρηματική κοινότητα. Το κράτος πρέπει να άρει τα εμπόδια που περιορίζουν της επενδύσεις και να δημιουργήσει ένα

συγκεκριμένο φορολογικό πλαίσιο. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον θα ήταν δυνατή η ταχύτερη επάνοδος μας στις διεθνείς αγορές.

Γενικά το ρυθμιστικό καθεστώς πρέπει να απλοποιηθεί σημαντικότητα. Όχι οπωσδήποτε στην ασυδοσία, αλλά όχι και στην πολυνομία. Να προτάξουμε αυτά που είναι σημαντικά, όπως κυρίως το περιβάλλον και η ιστορία μας και να περιορίσουμε τις λιγότερο αποδοτικές διαδικασίες και κανόνες. Στόχος πρέπει να είναι να αδειοδοτούνται ταχύτατα οι επενδύσεις, κυρίως τώρα που η ανεργία αποτελεί εφιάλτη για όλους. Σε αυτό το περιβάλλον, το Κράτος πρέπει να εξελιχθεί σε Κράτος-Επενδυτή και Κράτος-Ρυθμιστή, αντί του κρατικισμού που τόσα προβλήματα δημιούργησε.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.